

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 342/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. augusta 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. K., H., zastúpeného advokátkou JUDr. O. Š., H., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Humenné č. k. 11 C/44/2000-305 z 8. októbra 2010 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16 Co 5/2011 z 21. marca 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júna 2011 doručená sťažnosť Ing. M. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 11 C/44/2000-305 z 8. októbra 2010 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej aj „krajský súd“) sp. zn. 16 Co 5/2011 z 21. marca 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Napadnutým rozsudkom krajského súdu bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 11 C/44/2000-305 z 8. októbra 2010 vo výroku, ktorým bola sťažovateľovi (v označenom konaní procesnom postavení žalovaného) uložená povinnosť zaplatiť žalobcom spoločne a nerozdielne sumu 8 298,47 € (z dôvodu doplatku neuhradeného zostatku kúpnej ceny za nehnuteľnosť) spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6 % od 31. decembra 1996 do zaplatenia, a to všetko do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Krajský súd potvrdil označený rozsudok prvostupňového súdu aj vo výroku, ktorým bol sťažovateľ zaviazaný zaplatiť žalobcom trovy súdneho konania.

Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s postupom a rozhodnutím krajského súdu. Sťažovateľ uviedol viaceré okolnosti, z ktorých má podľa neho vyplývať, že *«Odvolací súd konal... vadne, osvojil si nesprávne právne posúdenie veci a stotožnil sa s nedostatočne zisteným skutkovým stavom prvostupňového súdu... je zrejmé, že v odvolacom konaní súd nevykonal a nepreskúmal všetky relevantné dôkazy... a uspokojil sa s irelevantným odôvodnením jeho „vyhodnotenia“ prvostupňovým súdom a vo veci aj napriek tomu rozhodol bez nariadenia pojednávania»*.

Sťažnosťou sa sťažovateľ domáha zrušenia napadnutého rozsudku krajského súdu a napadnutého rozsudku okresného súdu, alternatívne iba napadnutého rozsudku krajského súdu a ďalšieho konania v predmetnej občiansko-právnej veci.

Sťažovateľ si taktiež uplatňuje finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1. Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom

právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že samotné namietanie porušenia niektorého zo základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom prostredníctvom sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby, nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie a rozhodovanie o nej.

Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám alebo právnickým osobám zaručuje (IV. ÚS 23/05). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (napr. I. ÚS 214/09). Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie jeho zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (m. m. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010).

Vzhľadom na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho práv napadnutým rozsudkom okresného súdu. Ochrany svojich práv sa sťažovateľ mohol domáhať a aj sa domáhal podaním odvolania proti tomuto rozsudku,

o ktorom rozhodol krajský súd. Ústavný súd z tohto dôvodu sťažnosť v tej časti, ktorá smeruje proti napadnutému rozsudku okresného súdu, odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde.

II.2. Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok krajského súdu, sťažovateľ namieta, že ním došlo k porušeniu jeho základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny (vo vzťahu k základnému právu vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a právu na verejné prerokovanie veci), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to v dôsledku toho, že *«odvolací súd konal vadne, osvojil si nesprávne právne posúdenie veci a stotožnil sa s nedostatočne zisteným skutkovým stavom prvostupňového súdu. Týmto nespravodlivým rozsudkom dôjde k duplicitie zaplatenia kúpnej ceny a k zaplateniu úrokov z omeškania, ktoré bezmála dvojnásobne prevyšujú „doplatenie kúpnej ceny“.*».

Zo samotnej sťažnosti, ale tiež zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že ochrany svojich ústavou a kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sa sťažovateľ domáha tak sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ako aj dovolaním podaným proti napadnutému rozsudku krajského súdu 2. júna 2011, o ktorom do predbežného prerokovania sťažnosti nebolo rozhodnuté. Z uvedeného vyplýva, že v okolnostiach daného prípadu sťažovateľ podaním dovolania (založeného na v zásade obdobnej argumentácii, akú uplatňuje v sťažnosti podanej ústavnému súdu), ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu [Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako dovolací súd a ústavný súd], čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne akceptovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci (IV. ÚS 177/05, III. ÚS 192/2011).

Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľom využitý, za predčasné (porovnaj napr. IV. ÚS 242/2010).

Sťažovateľ k súbežnému podaniu dovolania a sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uviedol:

„Predmetnú ústavnú sťažnosť sťažovateľ podáva s týmto vedomím (o podaní dovolania, pozn.), ako aj zároveň s vedomím dvojmesačnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov. V tejto súvislosti sťažovateľ poznamenáva, že ústavnú sťažnosť podáva z dôvodu opatrnosti, aby nedošlo k uplynutiu lehoty na jej podanie pre prípadne neskoršie vyslovenú neprípustnosť podaného dovolania sťažovateľom.“

Ústavný súd môže prijať sťažnosť na ďalšie konanie a meritórne o nej rozhodnúť až vtedy, ak príslušné orgány verejnej moci už nemajú možnosť namietaný stav zásahu do základných práv alebo slobôd napraviť.

Iba za predpokladu, že sťažovateľ využil všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej ochrany svojho základného práva alebo základnej slobody a nebol s ich uplatnením úspešný, môže predložiť sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy pre namietané porušenie svojho základného práva alebo slobody ústavnému súdu. K tomu treba dodať, že sťažovateľ nemá podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľom ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd už vyslovil názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 145/2010, IV. ÚS 195/2010), že v prípade

podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd už v tejto súvislosti taktiež judikoval (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, III. ÚS 167/2010, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 195/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude v takýchto prípadoch považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, a preto v prípade, ak nedôjde v dovolacom konaní k zrušeniu, resp. k zmene napadnutého rozhodnutia (teda aj v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu), je daná právomoc ústavného súdu tak na preskúmanie dovolacieho rozhodnutia, ako aj odvolacieho rozhodnutia a zákonná dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti plynie od doručenia dovolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. novembra 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04 alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, jeho body 51, 53, 54 a tiež rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 324/2010, III. ÚS 192/2010, IV. ÚS 245/2010 a sp. zn. III. ÚS 192/2011). A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať sťažovateľ k dispozícii už iba podanie sťažnosti ústavnému súdu týkajúcej sa meritórneho dovolacieho rozhodnutia za obvyklých podmienok.

Argumentácia sťažovateľa, „že ústavnú sťažnosť podáva z dôvodu opatrnosti, aby nedošlo k uplynutiu lehoty na jej podanie pre prípadne neskoršie vyslovenú neprípustnosť podaného dovolania sťažovateľom“, nie je preto opodstatnená.

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj taký výklad § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého podmienka vyčerpania všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa

osobitných právnych predpisov, nie je splnená samotným podaním opravného prostriedku oprávnenou osobou, ale až rozhodnutím o tomto prostriedku príslušným orgánom.

Z týchto dôvodov bolo potrebné sťažnosť v časti námietky týkajúcej sa porušenia základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny (vo vzťahu k právu vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a k právu na verejné prerokovanie veci), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietnuť ako neprípustnú z dôvodu predčasnosti, keďže o ochrane označených práv, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, bude vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu rozhodovať najvyšší súd v rámci konania o dovolaní.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa aj ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2011